

1. Lääkinnällisen kuntoutuksen korvaamiseen liittyvä lainsäädäntö

TAYS:n lastenneurologisen yksikön toimintaohjeeksi koonnut Matti Koivikko. On vuosien aikana ollut nähtävänä monissa yhteyksissä ja mm. erityisvastuualueen kuntoutusylilääkärin kokous ja useat KELAn asiantuntijalääkärit ovat olleet koosteesta samaa mieltä. Mitään juridista ennakkotapaustenmenettelyä asioista ei ole, toivottavasti ei tulekaan.

Invaliidihuoltolaki 30.12.1946: (kumottu, mutta ajatus on voimassa)

- Lääkintähuollon tarkoituksena on invalidin työ- ja toimintakyvyn palauttaminen tai jatkuvan huonontumisen ehkäiseminen
- Alaikäistä on pidettävä invalidina jos vajavuus invalidihuollon puuttuessa todennäköisesti tuottaisi hänelle [olennaista haittaa jokapäiväisessä elämässään tai toimeentulonsa hankkimisessa] hänen tultuaan varttuneeseen ikään.
- Lääkintähuoltoon kuuluu työ- ja toimintakykyä edistävä tai säilyttävä lääkärin määräämä kuntouttamishoito
- Yksityinen vakuutus ei ole esteenä invalidihuollon myöntämiselle (A6/1986)

Invaliidihuoltolain perusteella annettu lääkinällinen kuntoutus siirtyi 1984 terveydenhuollon järjestettäväksi siten, että kuntoutettavien tarvitsemat palvelut tuli turvata vähintään entisen tasoisina ja määräisinä. (SVOL tai VALTAVA-laki)

Laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27.3.1991:

- Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä muussa kuin julkisessa laitoshoidossa olevalle vaikeavammaiselle henkilölle ... pitkäaikaiset ... kuntoutusjaksot.
- Vaikeavammaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka ... haitta on niin suuri, että hänellä ... on huomattavia vaikeuksia ... selviytyä ... julkisen laitoshoidon ulkopuolella ja jonka selviytymistä ...kuntoutustoimenpiteillä voidaan tukea.

Asetus lääkinällisestä kuntoutuksesta 28.6.1991:

- Kunta tai kuntainliitto huolehtii siitä, että lääkinällisen kuntoutuksen palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kuntoutuksen tarve kunnassa tai kuntainliiton alueella edellyttää.

Vaikeavammaisuuden määritelmä laissa on selvä, rajatapauksissa on tulkintavaikeuksia. Invalidin käsite, määritelmä ja hänen oikeutuksensa kuntoutuksen saantiin oli selvä invalidihuoltolain ollessa voimassa, mutta tästä on kulunut aikaa ja tietyt kysymykset ovat hämärtyneet. Kuntoutuksen kokonaismäärä on kasvanut vuodesta 1984 ja on vaikea tietää, tarkoitetaanko 'nykyisen tasoisilla' palveluilla periaatetta vai tarkkaa määrää vuodelta 1984, ehkä kuitenkin edellistä. Tätä määritettäessä saadaan apua invalidihuoltolain hengestä: pyrittiin vähentämään myöhempää haittaa. Tämä on hyvä ohje edelleen ja sen avulla voidaan konkretisoida lainkohtaa 'kuntoutuksen tarve kunnassa'.

Ylläolevat lainkohdat voidaan siten koota seuraavasti:

- 1) Määritellään mihin tasolle toiminnanvajavuus ja haitta asettuvat:
 - a) todennäköisesti ei olennaista haittaa ... varttuneessa iässä
 - b) todennäköisesti olennainen haitta ... varttuneessa iässä
 - c) huomattavia vaikeuksia selviytyä ... julkisen laitoshoidon ulkopuolella

- 2) Kuntoutuksen korvaaminen tapahtuu vastaavasti
 - a) korvataan tilapäisiksi tarkoitetuin keinoin (osakorvaus)
 - b) kunnallinen terveydenhuolto korvaa, ei kustannuksia perheelle
(satunnaisia asiakasmaksuja voi tulla)
 - c) KELA korvaa kuntoutussuunnitelman nojalla